

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ISSN 2522-4743

***Матеріали VI Інтернет-конференції
«ІНОЗЕМНА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
СПЕЦІАЛІСТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ»***

***Sixth Internet Conference Proceedings
"FOREIGN LANGUAGE IN PROFESSIONAL
TRAINING OF SPECIALISTS: ISSUES AND
STRATEGIES"***

***збірник тез доповідей
[Електронний ресурс]
ONLINE BOOK OF ABSTRACTS***

***21 лютого 2022
February 21, 2022***

**Кропивницький – 2022
Kropyvnytskyi – 2022**

ISSN 2522-4743

ББК 81.2(3)

i – 67

УДК 4И

Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. – 423 с.

Online Book of abstracts of the sixth International scientific and practical Internet conference “Foreing language in professional training of specialists: issues and strategies”. – Kropyvnytskyi: EPC of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2022. – 423 p.

*Друкується за рішенням вченої ради
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 11 від 09 березня 2022 року)*

РЕДКОЛЕГІЯ:

Світлана Іванівна ШАНДРУК, доктор наук, професор (Кропивницький, Україна);

Ліна Леонідівна СМІРНОВА, доктор філософії, доцент (Кропивницький, Україна);

Prof. Dr. Eda USTUNEL (Mugla, Turkey);

PaedDr. Eva SMETANOVÁ (Zilina, Slovakia);

Dr. Magda AJTAY-HORVÁTH (Nyíregyháza, Hungary).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Світлана Іванівна ШАНДРУК, доктор наук, професор (Кропивницький, Україна);

Ліна Леонідівна СМІРНОВА, доктор філософії, доцент (Кропивницький, Україна);

Олена Іванівна МОСКАЛЕНКО, доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна);

Еда УСТЮНЕЛЬ, доктор наук, професор (Mugla, Turkey);

Олена ГУНДАРЕНКО, доктор філософії (Zilina, Slovakia);

Єва СМЕТАНОВА, доктор філософії, професор (Zilina, Slovakia);

Жаміля Махсудовна БАКІРОВА, магістр пед.н., ст. викл. (Аркалик, Казахстан);

Єва ЛЕЛАКОВА, доктор філософії (Zilina, Slovakia);

Магда АДЖТАЙ-ХОРВАТ, доктор наук, професор (Nyíregyháza, Hungary).

***Оргкомітет не несе відповідальності за зміст науковий праць та
достовірність наведених фактологічних
та статистичних даних.***

ЗМІСТ

SECTION 1. CRITICAL ISSUES OF CONTEMPORARY PHILOLOGY. LITERATURE AND CULTURAL STUDIES

Алла ПАЛАДЬЄВА, Анастасія ШИЛЮК. КОНТЕКСТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПАЛІТРИ ТАКТИК ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ОСОБИСТІСНИХ ХИТРОЦІВ У ДИСКУРСІ ПЕРЕМОВИН.....	13
Алла ПАЛАДЬЄВА, Дмитро ПАЛАМАРЧУК. КОМУНІКАТИВНІ ПАРАМЕТРИ ТЕКСТІВ КОНТРАКТІВ.....	15
Тетяна МАРЧЕНКО. НАЗВИ ГОРОДИНИ У РОМАНІ НАТАЛКИ СНЯДАНКО «ГЕРБАРИЙ КОХАНЦІВ».....	18
Геннадий ПРОКОФЬЕВ. КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ИРОНИИ.....	20
Оксана ЗОСІМОВА, Юлія ЛИСЯНСЬКА. ВІДТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНО ЗАБАРВЛЕНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ПОВІСТІ МАРКА ВОВЧКА «ІНСТИТУТКА».....	22
Микола БОРОДАНЬ. СУБ'ЄКТИ «ТОЧКИ ЗОРУ» У ФРАНЦУЗЬКОМУ НАРАТИВНОМУ ТЕКСТІ.....	24
Микола БОРОДАНЬ. РЕТРОСПЕКТИВНА «ТОЧКА ЗОРУ» У ФРАНЦУЗЬКОМУ НАРАТИВНОМУ ТЕКСТІ.....	27
Вікторія ЩЕРБАКОВА. СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ КОМПОНЕНТА «НАЦІЯ» У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ ФРАНЦІЇ.....	29
Вікторія ЩЕРБАКОВА. КОМПОНЕНТ «ЛЮДИНА, СІМ'Я, СУСПІЛЬСТВО» КОНЦЕПТУ «PATRIE» У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ КАНАДИ.....	31
Eva LELÁKOVÁ. CAMBRIDGE CORPUS OF ACADEMIC ENGLISH AS A SOURCE OF LINGUISTIC STUDIES.....	33
Oksana LEVCHENKO. FEATURES OF DISTANCE LEARNING IN CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC.....	35
Оксана СТАРИК. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	37
Алла КАЧАН, Алла ПАЛАДЬЄВА. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ МОВЛЕНСЬВИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК.....	38
Ірина БІЛЕЦЬКА. ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСОБИСТОГО ІМЕНІ В КОНТЕКСТІ ЛИСТУВАННЯ: НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	41
Olena HUNDARENKO, Daniel POLAČEK. LANGUAGE PECULIARITIES OF INSPIRATIONAL SPEECHES DURING COVID-19 PANDEMIC.....	43
Ботагоз ТУРГУМБЕКОВА. ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ МЕТОД ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКАМ.....	45
Тетяна КУЗЬМЕНКО. ВІКОВЕ РОЗМЕЖУВАННЯ СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ЛЕКСИКОНУ.....	48
Юлія ЗАГРЕБНЮК. ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	50

Анастасія ГАНЧУК. ОМОНІМІЧНИЙ ЗАЙМЕННИК «IL» У БЕЗОСОБОВИХ КОНСТРУКЦІЯХ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	52
Анастасія ГАНЧУК. ЯВИЩЕ СИНТАКСИЧНОЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ	54
Юлія ГРЕЧАНЮК. СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У РОМАНАХ САН- АНТОНІО.....	56
Юлія ГРЕЧАНЮК. ПОНЯТТЯ «НЕОЛОГІЗМ» І ЙОГО ТИПОЛОГІЯ	58
Тетяна МОРОЗ. АСИМЕТРІЯ ЯК ФІЛОСОФСЬКА ПРОБЛЕМА	61
Таміла ФІЛІППОВИЧ. ОСОБЛИВОСТІ ІСПАНОМОВНОГО ГАЗЕТНО- ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	64
Ігор ГУРСЬКИЙ. ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ТЕРМІНУ «ТУРИСТИЧНИЙ ПУТІВНИК» У ПАРАДИГМІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПОШУКІВ.....	66
Тетяна КІБАЛЬНИКОВА. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «SCHOOL» У НАВЧАЛЬНИХ ТЕКСТАХ ПІДРУЧНИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ	69
Гулжан АЙДАРОВА. АРХАІЗМИ В КАЗАХСКИХ ПОСЛОВИЦАХ И ПОГОВОРКАХ	71
Олена ПЕТРЕНКО. ЕЛЕМЕНТИ ЦИКЛІЧНОГО ЧАСУ У ФОЛЬКЛОРНО-МОВНІЙ КАРТИНІ NURSERY RHYMES.....	74
Крістіна САВИЦЬКА. КОГНІТИВНО-МАТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОМЕНУ КІЛЬКОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	77
Юлія ТАРАНЕНКО. СИМВОЛІЗАЦІЯ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	79
Ольга КОЗІЙ. ЗАСОБИ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ У МАЛІЙ ПРОЗІ У. ФОЛКНЕРА	82
Алла ПАЛАДЬЄВА, Валентина САВКА. ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ «ВЕБ-БРАУЗЕР».....	84
Алла ПАЛАДЬЄВА, Ірина НАЗАРЧУК. ПОНЯТТЯ «КАЛАМБУР»: ОГЛЯД РІЗНИХ ПІДХОДІВ	87
Алла ПАЛАДЬЄВА, Олександра ЗВІРЯКА. ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНИЙ ЕТИКЕТ». НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАТИВНОГО ЕТИКЕТУ.....	89
Ірина ПЯНКОВСЬКА. МЕДІАТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ).....	91
Марія ВОЙЧЕНКО. ПРЕЦЕДЕНТНІСТЬ АНТРОПОНІМІВ У СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКИХ ІДІОМ.....	93
Алина СИРАЗИЕВА. ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА В НРАВСТВЕННОМ И ЭСТЕТИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ЧЕЛОВЕКА.....	95
Алина СИРАЗИЕВА. ПОСТИЖЕНИЕ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ ЧЕРЕЗ ЧТЕНИЕ И АНАЛИЗ ТЕКСТА.....	98
Людмила ВЕРЕМІЮК, Анастасія ТКАЧЕНКО. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВОЗЕЛАНДСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ІМЕННИКІВ.....	101
Людмила ВЕРЕМІЮК, Юлія ТИМОЩУК. ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ АВСТРАЛІЙСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	103
Vožena PETRÁŠOVÁ, Veronika KRIŽOVÁ. PHONETIC ICONICITY IN LITERATURE	105

ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНИЙ ЕТИКЕТ». НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАТИВНОГО ЕТИКЕТУ

Алла ПАЛАДЬЄВА, Олександра ЗВІРЯКА (Умань, Україна)

У сучасних лінгвістичних дослідженнях людський вимір – визначальний чинник, що характеризує мовну комунікацію. Одним із маркерів мовленнєвої поведінки є етикетність спілкування, що знаходить відбиття у новій лінгвістичній категорії ввічливості. Вперше ця категорія увійшла до сфери лінгвістичних досліджень у зарубіжному мовознавстві [5]. Основи теорії ввічливості були закладені Е. Гофманом та Дж. Гумперцом, їхніми послідовниками стали П. Браун, С. Левінсон та інші.

У теоретичній літературі представлені різні визначення етикету. Традиційним визначенням етикету, на яке спираються дослідники у своїх працях, є визначення зі «Словника іншомовних слів», згідно з яким етикет є «сукупністю правил поведінки, що регулюють зовнішні прояви людських взаємин (поводження з оточуючими, форми звернення та привітань, поведінка у громадських місцях, манери та одяг)» [1, с.89].

Дослідження з етикету здебільшого представлені вивченням мовного етикету. Слід зазначити роботи А. Балакая, В. Гольдіна, В. Костомарова, І. Стерніна, Н. Формановської та ін.

Відомо, що вперше термін «мовний етикет» був використаний В. Костомаровим [7, с. 56-62]. У «Словнику лінгвістичних термінів» О. Ганича та І. Олійника вказано: «Мовний етикет – національно специфічні правила мовної поведінки, які реалізуються в системі стійких формул і виразів, що рекомендуються для використання в різних ситуаціях ввічливого контакту зі співрозмовником, зокрема під час привітання знайомства, звернення до співрозмовника, висловлення подяки, прощання тощо» [3, с. 126].

Найбільш повним визначенням мовного етикету у науковій літературі є визначення, запропоноване Н. Формановською. Під мовним етикетом розуміється «регулюючі правила мовної поведінки, система національно специфічних стереотипних, стійких формул спілкування, прийнятих суспільством для встановлення контакту співрозмовників, підтримки і переривання контакту у обраній тональності» [8, с. 9].

Доцільно розрізнити три близьких, але не однакових за змістом і обсягом поняття: мовний етикет, мовленнєвий етикет і спілкувальний етикет.

Спілкування - це діяльність людини, під час якої відбувається цілеспрямований процес інформаційного обміну. Отже, під час спілкування найперше враховуються особливості мовного етикету.

Мовний етикет – це сукупність словесних форм ввічливості, прийнятих у певному колі людей, у певному суспільстві, у певній країні. Це функціональна підсистема мови зі своїм набором знаків (стереотипних фраз) і граматиною (правилами засвоєння знаків) [6, с. 10].

Мовленнєвий етикет – це правила мовленнєвої поведінки, прийняті національним колективом мовців. Він охоплює стійкі формули спілкування (слова, словосполучення, мовні звороти-кліше) у ситуаціях установлення контакту із співбесідником, підтримки спілкування в доброзичливій тональності [6, с. 11].

Аналізуючи структурну організацію комунікативного етикету як комплексного явища, Р. Газізов виділяє вербальний та невербальний комунікативний етикет, а також етикет поведінки та етикет зовнішнього вигляду [2, с. 40].

Невербальна комунікація здійснюється з допомогою органів зору, слуху і нюху, смакових органів та органів дотику, кожен із яких утворює свій «канал комунікації»: 1) оптичний (з урахуванням зору); 2) акустичний (на основі слуху); 3) тактильний (на основі дотику); 4) ольфакторний (на основі нюху) [4, с. 144].

У монографії Р. Газізова представлена класифікація невербальних засобів у співвідношенні з цими каналами комунікації, згідно з якою невербальні засоби діляться на візуальні, паралінгвістичні, тактильні та ольфакторні [2, с. 90-92].

Візуальні невербальні засоби охоплюють сукупність: 1) кінесичних засобів, до яких належать жестикуляція, міміка, постава, хода; 2) проксемічних засобів, що організують простір комунікативного процесу (дистанція, особистий простір, розташування по відношенню до співрозмовника); 3) хронемічних засобів, тобто використання часу у комунікації (пунктуальність, можливість запізнення тощо); 4) фізіологічних реакцій (почервоніння, збліднення, потіння, тремтіння); 5) фізичних властивостей, що включають загальну привабливість та зовнішність людини (статура, колір волосся); 6) артефактів, що включають одяг, стрижку, макіяж (косметичні засоби), аксесуари, татуювання, всілякі предмети в руках); 7) графічних засобів (почерк людини).

Паралінгвістичні невербальні засоби включають: 1) просодичні (гучність та тембр голосу, ритм, мелодика та темп мовлення, паузи, синтагматичний та фразовий наголос); 2) паралінгвістичні (сміх, кашель, плач, зітхання та інші звуки, наприклад, що видаються носом або язиком).

Тактильні невербальні засоби включають дотик у ситуації спілкування, наприклад, дотик у формі рукостискання, поплескування, обійми, поцілунки тощо.

Ольфакторні невербальні засоби представлені природними та штучними запахами людини та навколишнього середовища.

Отже, комунікативний етикет - це стійкий порядок поведінки, сукупність правил ввічливого поведіння в суспільстві. Сформовані норми моральності є результатом тривалого процесу становлення відносин між людьми в суспільному житті. Без дотримання цих норм політичні, економічні, культурні та сімейні відносини неможливі. До етикету належать, насамперед, правила ввічливості, прийняті в певному товаристві.

у структурі комунікативного етикету виділяються: вербальний комунікативний етикет (або мовленнєвий етикет); невербальний комунікативний етикет; етикет поведінки; етикет зовнішнього вигляду. Невербальний комунікативний етикет передбачає опис вимог заборонного характеру до елементів невербальної комунікації (жестикуляції, міміці, позам, дистанції спілкування, фізичних контактів між співрозмовниками тощо).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. К.: Рідна мова, 1998. 475 с.
2. Газізов Р. А. О современном коммуникативном этикете. *Русская речь*. 2009. № 3. С. 36-41.
3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. 360с.
4. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации: учебник для вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 352 с.

5. Дзюбак Н. М. Аспекти дослідження категорії ввічливості в сучасному мовознавстві. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22682/Dziubak.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 01.02.2022).

6. Комунікативний етикет працівників Національної поліції: монографія/ Авторський колектив: професор С.А. Цвілюк; доценти: О.М. Мігіна, Ю.І. Шмаленко, Є.В. Тягнирядно, Л.М. Ростомова, Л.Б. Тарасенко; ст. викл. К.І. Драпалюк; А.Г. Бочевар; викладач П.В. Мельник. Одеса: ОДУВС, 2016. 155 с.

7. Костомаров В. Г. Русский речевой этикет. *Русский язык за рубежом*. 1967. № 1. С. 56-62.

8. Формановская Н. И. Речевой этикет и культура общения. М.: Высш. шк., 1989. 159 с.

МЕДІАТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Ірина ПЯНКОВСЬКА (Кропивницький, Україна)

Засоби мас медіа відіграють у сучасному глобалізованому світі першочергову роль у формуванні громадської думки та суспільної свідомості, а мова мас-медіа є вагомим інструментом інформаційно-психологічного впливу [1, с. 16-22]. У цьому контексті нагальними стають медіалінгвістичні дослідження різноманітних аспектів мовно-комунікативного процесу, які інтегрують соціолінгвістичний, психолінгвістичний, прагматичний, функціонально-стилістичний, лінгвокультурологічний та інші підходи до аналізу мовних явищ.

Медіатекст як основна категорія медіалінгвістики є особливим видом комунікативного дискурсу, в якому опрацьовується та презентується інформація соціальної значущості [3, с. 101-102]. Такий вид тексту має свої особливості, які відрізняють його від інших. Залежно від джерела, медіатекст може містити, окрім вербальних засобів, також аудіовізуальні матеріали, ілюстрації, гіперпосилання тощо [1, с. 38], а однією з його найсуттєвіших функцій є вплив на сприйняття адресатом тих чи інших суспільних явищ.

Проте поряд із багаточисельними перевагами сучасних можливостей мас-медіа, постає низка проблем, які вимагають уваги та пошуку шляхів вирішення. Проникаючи в усі сфери людської життєдіяльності, надаючи громадянам доступ до будь-якої інформації та необмежену можливість висловлювати власні погляди, мас-медіа можуть як об'єднувати суспільство, тобто сприяти його консолідації, так і виконувати функцію дезінтеграції, використовуючи в обох випадках різноманітні інформаційні технології пропаганди та маніпулювання.

Еколінгвістика як новий напрям в мовознавстві, який стрімко розвивається, займається, з одного боку, вивченням факторів, що негативно впливають на розвиток та використання мови, а з іншого, – пошуком шляхів і способів збагачення мови та вдосконалення практики мовного спілкування. На думку О. Сковородникова, екологія мови має бути в основі мовної політики держави, насамперед у сфері освіти, юриспруденції, засобів масової інформації [2].

Медіаекологія як міждисциплінарна галузь медіазнавства вивчає вплив медійних технологій на психіку, культуру й суспільний устрій і вбачає своїми завданнями виявлення, вивчення, аналіз проблем медіа-комунікації та пошук шляхів оптимізації взаємодії суспільства і мас-медіа. Визначальною для формування засад медіаекології є думка провідного американського медіазнавця Н. Постмена [4], що не зважаючи на появу нових засобів комунікації, мова